

UAB „KUPIŠKIO VANDENYS“ MAŽOS VERTĖS PIRKIMŲ TVARKOS APRAŠAS

TURINYS

- I. BENDROSIOS NUOSTATOS
- II. PIRKIMŲ PLANAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS
- III. PIRKIMŲ VYKDYMAS
 - III.1. Neskelbiama apklausa
 - III.2. Skelbiama apklausa
- IV. SUTARTIS
- V. INFORMACIJOS APIE PIRKIMUS TEIKIMAS
- VI. GINČŲ NAGRINĖJIMAS
- VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS
 - PRIEDAS. Apklausos pažymos forma.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. UAB „Kupiškio vandenys“ (toliau tekste – Perkantysis subjektas arba Bendrovė) mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymu (toliau – Pirkimų įstatymas/ PĮ), kitais pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais. mažos vertės pirkimų aprašas (toliau – Aprašas) nustato Perkančiojo subjekto vykdomų prekių, paslaugų ir darbų mažos vertės pirkimų būdus, jų atlikimo tvarką, pirkimo dokumentų rengimo ir teikimo tiekėjams reikalavimus, ginčų nagrinėjimo procedūras.
2. Aprašas nustato mažos vertės pirkimų organizavimo ir planavimo tvarką, mažos vertės pirkimus atliekančius asmenis, mažos vertės pirkimų būdus, jų atlikimo ir ginčų nagrinėjimo procedūras, pirkimo dokumentų rengimo ir teikimo tiekėjams reikalavimus. Perkantysis subjektas turi teisę nuspręsti taikyti pirkimo procedūras ir pirkimo būdus, kurie Apraše nėra reglamentuojami, tačiau įtvirtinti Pirkimų įstatyme, tačiau nėra privalomi mažos vertės pirkimų atveju. Tokia Perkančiojo subjekto teisė negali būti aiškinama kaip pareiga atlikti minėtus veiksmus ar taikyti neprivalomas procedūras. Pasinaudojimas šia Perkančiojo subjekto diskrecija yra pripažįstamas Pirkimų įstatymo ir negali būti laikomas viešųjų pirkimų principų ar tikslų pažeidimu.
3. Atlikdamas mažos vertės pirkimus, Perkantysis subjektas vadovaujasi šiuo Aprašu. Tais atvejais, kurių nereguliuoja Aprašas, Perkantysis subjektas vadovaujasi Pirkimų įstatymu, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (toliau – CK), kitais įstatymais ir poįstatyminiais teisės aktais ar Perkančiojo subjekto vidaus norminiais dokumentais pagal jų teisinę galią ir reguliavimo objektą.
4. Apraše vartojamos sąvokos:
 - 4.1. **CVP IS** – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema;

4.2. **mažos vertės pirkimas** – tai:

4.2.1. supaprastintas pirkimas, kai prekių ar paslaugų pirkimo numatoma vertė yra mažesnė kaip 70 000 Eur (septyniasdešimt tūkstančių eurų) be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM)), o darbų pirkimo numatoma vertė mažesnė kaip 174 000 Eur (šimtas septyniasdešimt keturi tūkstančiai eurų) (be PVM);

4.2.2. neatsižvelgdamas į tai, kad numatoma pirkimo vertė yra lygi mažos vertės pirkimo vertės ribai arba ją viršija, Perkantysis subjektas turi teisę atlikti mažos vertės pirkimą toms atskiroms pirkimo dalims, kurių bendra vertė yra mažesnė kaip 70 000 Eur (septyniasdešimt tūkstančių eurų) (be PVM) to paties tipo prekių ar paslaugų sutarčių vertės, o perkant darbus – mažesnė kaip 174 000 Eur (vienas šimtas septyniasdešimt keturi tūkstančių eurų) (be PVM), kaip nurodoma PĮ 13 straipsnio 8, 9, 10 dalyse;

4.3. **neskelbiama apklausa** – pirkimo būdas, kai Perkantysis subjektas kreipiasi į tiekėjus, kviesdamas pateikti pasiūlymus;

4.4. **pirkimų iniciatorius** – Perkančiojo subjekto darbuotojas, kuris nurodė poreikį įsigyti reikalingų prekių, paslaugų arba darbų;

4.5. **pirkimų organizatorius** – Perkančiojo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens paskirtas darbuotojas, kuris Perkančiojo subjekto nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus, kai tokiems pirkimams atlikti nesudaroma viešojo pirkimo komisija. Skiriant pirkimų organizatorių, turi būti atsižvelgiama į jo ekonomines, technines ir Įstatymo bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą. Pirkimų organizatoriai gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys;

4.6. **skelbiama apklausa** – pirkimo būdas, kai Perkantysis subjektas apie atliekamą pirkimą paskelbia CVP IS priemonėmis (užpildo skelbimą apie pirkimą, vadovaudamasis Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka);

4.7. **viešojo pirkimo komisija** (toliau – Komisija) – Perkančiojo subjekto arba jo įgaliotos organizacijos vadovo įsakymu, vadovaujantis Įstatymo 31 straipsniu, sudaryta Komisija, kuri šio Aprašo nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka pirkimus.

4.8. Kitos Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Įstatymo 2 straipsnyje.

5. Pirkimai atliekami laikantis lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principų. Perkantysis subjektas, vykdydamas pirkimą, siekia racionaliai naudoti tam skirtas lėšas, bei užtikrina, kad būtų laikomasi aplinkos apsaugos, socialinės ir darbo teisės įpareigojimų vykdant pirkimo sutartis.

6. Perkančiojo subjekto vykdomuose mažos vertės pirkimuose turi teisę dalyvauti fiziniai asmenys, privatus juridiniai asmenys, viešieji juridiniai asmenys, kitos organizacijos ar jų padaliniai ar tokių asmenų grupės. Pasiūlymui pateikti ūkio subjektų grupė neprivalo įsteigti juridinio asmens.

7. Perkantysis subjektas, siekdamas užkirsti kelią pirkimuose kylantiems interesų konfliktams (žr. Įstatymo 33 straipsnio 1 dalį), reikalauja, kad Perkančiojo subjekto ar pagalbinės pirkimų veiklos paslaugų teikėjo darbuotojai, Komisijos nariai ar ekspertai, stebėtojai, dalyvaujantys pirkimo procedūroje ar galintys daryti įtaką jos rezultatams, pirkimo procedūrose dalyvautų ar su pirkimu susijusius sprendimus priimtų, tik prieš tai pasirašę konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją. Analogiškai reikalavimai taikomi ir pirkimų organizatoriui. Konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją asmuo pasirašo, kai yra paskiriamas atlikti jam numatytas pareigas.

8. Pirkimo procedūros prasideda kai:

8.1. tiekėjams išsiunčiamas kvietimas dalyvauti neskelbiamoje apklausoje;

- 8.2. Viešųjų pirkimų tarnyba paskelbia CVP IS Perkančiojo subjekto pateiktą skelbimą apie pirkimą, skelbimą apie projekto konkursą, reguliarių orientacinį skelbimą ar skelbimą apie kvalifikacijos vertinimo sistemą, kuriais kviečiama dalyvauti pirkime;
- 8.3. tiekėjams išsiunčiamas kvietimas dalyvauti neskelbiamose derybose;
- 8.4. Perkantysis subjektas priima sprendimą pirkimą atlikti pagal Įstatymo 80 straipsnio 2 dalį;
- 8.5. tiekėjams, su kuriais sudaryta preliminarioji sutartis, išsiunčiamas kvietimas pateikti pasiūlymą atnaujintame tiekėjų varžymesi;
- 8.6. tiekėjams, kuriems leista dalyvauti dinaminėje pirkimų sistemoje, išsiunčiamas kvietimas pateikti pasiūlymą.
9. Pirkimo (ar atskiros pirkimo dalies) ar projekto konkurso procedūros baigiasi, kai:
 - 9.1. sudaroma pirkimo sutartis ir pateikiamas sutarties įvykdymo užtikrinimas, jeigu jo buvo reikalaujama, sudaroma preliminarioji sutartis, sukuriama dinaminė pirkimų sistema arba nustatomas projekto konkurso laimėtojas;
 - 9.2. atmetamos visos paraiškos, pasiūlymai, projekto konkurso planai ar projektai;
 - 9.3. nutraukiamos pirkimo ar projekto konkurso procedūros;
 - 9.4. per nustatytą terminą nepateikiama nė vienos paraiškos, pasiūlymo, projekto konkurso plano ar projekto;
 - 9.5. baigiasi pasiūlymų galiojimo laikas ir pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis nesudaroma dėl priežasčių, kurios priklauso nuo tiekėjų;
 - 9.6. visi tiekėjai atšaukia pasiūlymus, projekto konkurso planus ar projektus ar atsisako sudaryti pirkimo sutartį.
10. Bet kuriuo metu iki pirkimo sutarties (preliminarijosios sutarties) sudarymo ar projekto konkurso laimėtojo nustatymo Perkantysis subjektas turi teisę savo iniciatyva nutraukti pradėtas pirkimo ar projekto konkurso procedūras, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, ir privalo tai padaryti, jeigu buvo pažeisti Įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyti principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti.
11. Perkantysis subjektas privalo įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją, jeigu Lietuvos Respublikoje veikiančios centrinės perkančiosios organizacijos siūlomos prekės ar paslaugos, per sukurtą dinaminę pirkimų sistemą ar sudarytą preliminarįją sutartį galimos įsigyti prekės, paslaugos ar darbai atitinka Perkančiojo subjekto poreikius ir Perkantysis subjektas negali prekių, paslaugų ar darbų įsigyti efektyvesniu būdu racionaliai naudodamas tam skirtas lėšas. Perkantieji subjektai privalo motyvuoti savo sprendimą neatlikti pirkimo naudojantis centrinės perkančiosios organizacijos paslaugomis ir saugoti tai patvirtinantį dokumentą kartu su kitais pirkimo dokumentais Įstatymo 103 straipsnyje nustatyta tvarka. Šiame punkte numatytos pareigos įsigyti prekių, paslaugų ir darbų iš centrinės perkančiosios organizacijos arba per ją gali būti nesilaikoma, kai atliekant neskelbiamą pirkimą numatoma pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 15 000 Eur (penkiolika tūkstančių eurų) (be PVM).
12. Kiekviena atliekama pirkimo procedūra patvirtinama toliau nurodomais dokumentais:
 - 12.1. jei atliekama apklausa žodžiu ar apklausa raštu, kreipiantis į vieną tiekėją, pirkimą patvirtinantys dokumentai yra sutartis ir tiekėjui siūsta informacija apie ją, o jei sutartis sudaryta žodžiu – sąskaita faktūra arba kiti buhalterinės apskaitos dokumentai;

12.2. jei atliekama apklausa raštu, kreipiantis į daugiau nei vieną tiekėją ar vykdomas skelbiamas pirkimas, pirkimą patvirtinantys dokumentai yra susirašinėjimo informacija, įskaitant kvietimą ar skelbimą apie pirkimą (jei pirkimas buvo skelbiamas) ir kitus pirkimo dokumentus, apklausos pažyma (jei pirkimą vykdo pirkimo organizatorius) ar protokolai (jei pirkimą vykdo Komisija; taip pat protokolai rengiami ir derybų ar susitikimų su tiekėjais atveju pirkimą vykdant pirkimo organizatoriui), taip pat sudaryta sutartis ir CVP IS paskelbta informacija apie ją, o jei sutartis sudaryta žodžiu – sąskaita faktūra arba kiti buhalterinės apskaitos dokumentai;

12.3. tais atvejais, kai pirkimą atlieka vienas asmuo, pirkimą patvirtinantys dokumentai yra saugomi to asmens elektroniniame pašte ar CVP IS naudotojo paskyroje, Perkantysis subjektas užtikrina tokių dokumentų prieinamumą, iškilus tokiam poreikiui.

13. Visi su pirkimais susiję dokumentai saugomi vadovaujantis PĮ 103 straipsnio 6 dalies reikalavimais.

II. PIRKIMŲ PLANAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS

14. Perkančiojo subjekto viešieji pirkimai organizuojami vadovaujantis Bendrovėje galiojančiu Aprašu ir Viešųjų pirkimų organizavimo tvarka. Perkantysis subjektas turi teisę atlikti planinius ir neplaninius pirkimus. Neplaniniai pirkimai gali būti atliekami dėl aplinkybių (įvykių), kurių Perkantysis subjektas negalėjo iš anksto numatyti ir tinkamam įmonės funkcijų vykdymo užtikrinimui yra būtina skubiai įsigyti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų.
15. Pirkimo iniciatoriai, kurie numato kalendoriniais metais atlikti prekių, paslaugų ar darbų pirkimus, iki kiekvienų kalendorinių metų sausio 30 d. pateikia informaciją apie poreikį įsigyti prekių, paslaugų ar darbų ateinančiais kalendoriniais metais. Pirkimų organizatorius rengia, o Perkančiojo subjekto vadovas ar jo įgaliotas asmuo tvirtina planuojamų atlikti einamaisiais metais viešųjų pirkimų planus. Perkantysis subjektas turi teisę tikslinti patvirtintus pirkimų planus ir, iškilus poreikiui, įtraukti naujus pirkimus.
16. Planuojant pirkimus ir jiems rengiantis, negali būti siekiama išvengti Apraše nustatytos tvarkos taikymo ar dirbtinai sumažinti konkurenciją. Laikoma, kad konkurencija yra dirbtinai sumažinta, kai pirkimu tam tikriems tiekėjams nepagrįstai sudaromos palankesnės ar nepalankesnės sąlygos.
17. Tais atvejais, kai neatliekamas centralizuotas pirkimas, kaip numatyta šio Aprašo 11 punkte, norėdamas įsigyti prekių, paslaugų ar darbų, Perkantysis subjektas gali:
- 17.1. atlikti pirkimą savarankiškai;
 - 17.2. įgalioti kitą perkantįjį subjektą atlikti pirkimo procedūras (žr. Įstatymo 91 straipsnį);
 - 17.3. įsigyti prekes, paslaugas ir darbus iš užsienio valstybės centrinės perkančiosios organizacijos ar naudojantis užsienio valstybės centrinės perkančiosios organizacijos atlikta pirkimo procedūra, valdoma dinamine pirkimo sistema ar sudaryta preliminariąja sutartimi;
 - 17.4. atlikti bendrus pirkimus kartu su kitais Lietuvos Respublikos ar kitų valstybių narių perkančiaisiais subjektais (žr. Įstatymo 92 ir 93 straipsnius);
 - 17.5. naudotis pagalbinės viešųjų pirkimų veiklos paslaugų teikėjų paslaugomis, kaip jos apibrėžtos Įstatymo 2 straipsnio 10 ir 11 dalyse.
18. Siekdamas pasirengti pirkimui ir pranešti tiekėjams apie pirkimo planus bei reikalavimus, Perkantysis subjektas gali prašyti suteikti ir gauti rinkos, taip pat nepriklausomų ekspertų, institucijų arba rinkos dalyvių konsultacijas (žr. Įstatymo 39 straipsnį), taip pat gali iš anksto CVP IS pagal Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytą tvarką paskelbti pirkimų techninių specifikacijų projektus.

19. Mažos vertės pirkimus vykdo pirkimų organizatorius arba Perkančiojo subjekto vadovo ar jo įgalioto asmens įsakymu sudaryta pirkimų komisija, atsižvelgiant į konkretaus prekių, paslaugų ar darbų pirkimo vertę:
 - 19.1. pirkimus vykdo komisija, kai numatomų prekių, paslaugų pirkimo sutarties vertė didesnė kaip 20 000 Eur (be PVM), o darbų didesnė kaip 30 000 Eur (be PVM);
 - 19.2. pirkimus vykdo pirkimų organizatorius, kai prekių, paslaugų pirkimo sutarties vertė mažesnė kaip 20 000 Eur (be PVM), o darbų mažesnė kaip 30 000 Eur (be PVM);
 - 19.3. Bendrovės vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę mažos vertės pirkimą 19.1 p. nurodytu atveju pavesti atlikti komisijai.
20. Tuo pačiu metu atliekamoms kelioms pirkimo procedūroms gali būti paskirti keli pirkimų organizatoriai arba sudaromos kelios Komisijos. Pirkimų organizatorius ir Komisija yra atskaitingi Perkančiajam subjektui ir vykdo tik rašytines jo užduotis bei įpareigojimus.

III. PIRKIMŲ VYKDYMAS

21. **Mažos vertės pirkimai atliekami šiais būdais:**
 - 21.1. neskelbiama apklausa;
 - 21.2. skelbiama apklausa.
22. Jei Perkantysis subjektas nusprendžia vykdyti pirkimą kuriuo nors iš pirkimo būdų, numatytų Įstatyme, pirkimas vykdomas vadovaujantis atitinkamą pirkimo būdą reglamentuojančiomis Įstatymo nuostatomis.

III. 1. Neskelbiama apklausa

23. Neskelbiama apklausa atliekama apklausiant vieną ir daugiau tiekėjų (Aprašo 27 punktą) arba tris ir daugiau tiekėjų (Aprašo 28 punktą).
24. **Neskelbiama apklausa atliekama žodžiu** (telefonu, tiesiogiai prekybos vietoje, vertinama internete tiekėjų skelbiama informacija apie prekių, paslaugų ar darbų kainą ir kitaip) **arba raštu** (CVP IS priemonėmis, elektroniniu paštu, paštu ar kitomis priemonėmis), kai:
 - 24.1. kreipiamasi į vieną tiekėją šio Aprašo numatytais atvejais (Aprašo 27 punktą);
 - 24.2. jeigu prekes patiekti, paslaugas suteikti ar darbus atlikti gali tik konkretus tiekėjas dėl vienos iš šių priežasčių:
 - 24.2.1. pirkimo tikslas yra sukurti ar įsigyti unikalų meno kūrinį ar meninį atlikimą;
 - 24.2.2. konkurencijos nėra dėl techninių priežasčių;
 - 24.2.3. dėl išimtinių teisių, įskaitant intelektinės nuosavybės teises, apsaugos;
 - 24.3. jeigu Perkantysis subjektas pagal ankstesnę pirkimo sutartį iš kokio nors tiekėjo pirkė prekių ir nustatė, kad iš jo verta pirkti papildomai, siekiant iš dalies pakeisti turimas prekes ar įrenginius arba padidinti turimų prekių ar įrenginių kiekį, kai, pakeitus tiekėją, Perkančiajam subjektui reikėtų įsigyti medžiagų, turinčių kitokias technines charakteristikas, ir dėl to atsirastų nesuderinamumas arba per didelių techninių eksploatavimo ir priežiūros sunkumų;
 - 24.4. jeigu prekės kotiruojamos ir perkamos prekių biržoje;

- 24.5. kai ypač palankiomis sąlygomis perkama iš tiekėjo, kuris yra likviduojamas, restruktūrizuojamas, bankrutuojantis, bankrutavęs ar su kreditoriais sudaręs taikos sutartį, arba tiekėjui taikomos panašios procedūros pagal šalies, kurioje jis registruotas, teisės aktus;
- 24.6. kai iš to paties tiekėjo perkamos naujos paslaugos ar darbai, panašūs į tuos, kurie buvo pirkti pagal pirminę pirkimo sutartį, kai yra abi šios sąlygos kartu:
- 1) visi nauji pirkimai yra skirti tam pačiam projektui, dėl kurio buvo sudaryta pirminė pirkimo sutartis, vykdyti, o pagrindiniame projekte buvo numatyta galimų papildomų paslaugų ar darbų pirkimo apimtis ir sąlygos, kurioms esant bus perkama papildomai;
 - 2) pirminė pirkimo sutartis buvo sudaryta paskelbus apie pirkimą Įstatyme nustatyta tvarka, skelbime nurodžius apie galimybę pirkti papildomai ir atsižvelgus į papildomų pirkimų vertę.
- 24.7. perkamos prekės ir paslaugos naudojant reprezentacinėms išlaidoms skirtas lėšas;
- 24.8. perkami muziejų eksponatai, archyvų ir bibliotekų dokumentai, prenumeruojami laikraščiai ir žurnalai;
- 24.9. perkamos prekės iš valstybės rezervo;
- 24.10. perkamos licencijos naudotis bibliotekiniais dokumentais ar duomenų (informacinėmis) bazėmis;
- 24.11. perkamos Perkančiojo subjekto darbuotojų mokymo ir konferencijų paslaugos;
- 24.12. perkamos ekspertų komisijų, komitetų, tarybų narių, taip pat jų pasitelkiamų ekspertų teikiamos nematerialaus pobūdžio (intelektinės) paslaugos;
- 24.13. perkamos prekės, jeigu jos gaminamos tik mokslinių tyrimų, eksperimentų, studijų ar eksperimentinės plėtos tikslais ir yra ženklinamos kaip išimtinai mokslo tikslams skirtos prekės;
- 24.14. perkamos keleivių pervežimo, nakvynės ir kitos su tarnybine komandiruote susijusios paslaugos, kai jos įsigyjamos iš tiesioginio paslaugos teikėjo;
- 24.15. dalyvavimo parodose paslaugos, kai jos įsigyjamos iš parodos organizatoriaus pagal visiems paslaugų gavėjams taikomą paslaugų kainodarą;
- 24.16. maisto produktai, kai jie įsigijami iš trumposios maisto tiekimo grandinės.
25. **Neskelbiama apklausa vykdoma CVP IS priemonėmis** šiais atvejais:
- 25.1. jei pirkime, apie kurį buvo skelbta CVP IS, nebuvo gauta paraiškų ar pasiūlymų arba visos pateiktos paraiškos ar pasiūlymai yra netinkami, o pirminės pirkimo sąlygos iš esmės nekeičiamos;
- 25.2. kai paslaugos perkamos po projekto konkurso, apie kurį buvo skelbta CVP IS, jeigu pirkimo sutartis sudaroma pagal projekto konkurse nustatytas taisykles ir perkama iš projekto konkurso laimėtojo arba vieno iš jų. Pastaruoju atveju į derybas kviečiami visi laimėtojai;
- 25.3. apklausiant daugiau nei 1 tiekėją, išskyrus Aprašo 24.2 – 24.14 punktuose numatytus atvejus;
- 25.4. nors tenkinamos Aprašo 25.1 – 25.3 punktų sąlygos, neskelbiama apklausa CVP IS priemonėmis gali būti neatliekama, kai:
- 25.4.1. dėl specialaus pirkimo pobūdžio reikėtų elektroninių priemonių, įrangos ar rinkmenų formatų, kurie nėra visuotinai prieinami ar palaikomi visuotinai prieinamomis programomis;
 - 25.4.2. tiekėjo dokumentams parengti reikėtų naudoti rinkmenų formatus, kuriuos galima perskaityti tik naudojant patentuotas programas ar programas, kurios nėra atviros ar visuotinai prieinamos ir kurių Perkantysis subjektas negali sudaryti sąlygų atsisiųsti ar jomis naudotis nuotoliniu būdu;

25.4.3. elektroninių priemonių naudojimas pareikalautų specialios biuro įrangos, kuri nėra visuotinai prieinama Perkančiajam subjektui;

25.4.4. pirkimo dokumentuose reikalaujama pateikti modelius ar maketus, kurių neįmanoma perduoti elektroninėmis priemonėmis.

26. **Neskelbiamos apklausos vykdymas kai kreipiamasi į vieną tiekėją** (Aprašo 27 punktą):

26.1. Pirkimo dokumentai gali būti nerengiami.

26.2. Jei nusprendžiama pirkimo dokumentus rengti, jų reikalavimai nustatomi Perkančiojo subjekto nuožiūra.

26.3. Jei pirkimo vertė yra mažesnė kaip 1000 Eur (vienas tūkstantis eurų) be PVM, pirkimo apklausos pažyma nerašoma.

26.4. Kreipiamasi į tiekėją (-us) žodžiu ar raštu. Jei kreipiamasi raštu – nurodomas pasiūlymų pateikimo terminas. Jis nustatomas toks, kad tiekėjui pakaktų laiko parengti pasiūlymą.

26.5. Susipažinimo su pateiktais pasiūlymais procedūra gali nevykti – Perkantysis subjektas gali išsiskirti patikrinti tiekėjo siūlomą objektą ir vertinti jo kainos priimtumą.

26.6. Patikrinama, ar tiekėjo siūlomas pirkimo objektas atitinka Perkančiojo subjekto poreikius ir ar tiekėjo siūloma kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina.

26.7. Perkantysis subjektas gali nevertinti viso tiekėjo pasiūlymo, jeigu patikrinęs jo dalį nustato, kad pasiūlymas, vadovaujantis jam nustatytais reikalavimais, turi būti atmetamas.

26.8. Jei buvo numatyta, kad pirkimo metu bus deramasi – vykdomos derybos.

26.9. Priimamas sprendimas dėl laimėtojo:

26.9.1. laimėtoju gali būti pasirenkamas tik toks tiekėjas, kurio pasiūlymas atitinka Perkančiojo subjekto poreikius (o jei rengiami pirkimo dokumentai – juose nustatytus reikalavimus) ir tiekėjo siūloma kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina;

26.9.2. jei buvo apklausti keli tiekėjai, laimėtoju išrenkamas tas, kurio pasiūlymas geriausiai tenkina Perkančiojo subjekto poreikius (o jei buvo rengiami pirkimo dokumentai – juose nustatytus reikalavimus) ir tiekėjo siūloma kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina.

26.10. Suinteresuotieji dalyviai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo raštu informuojami apie procedūros rezultatus (žr. Aprašo 39 punktą), išskyrus atvejus, kai pirkimo sutartis sudaroma žodžiu.

26.11. Su dalyviu, kurio pasiūlymas nustatytas laimėjęs, sudaroma pirkimo ar preliminarioji sutartis.

27. **Neskelbiant apie pirkimą, kreipiantis į vieną tiekėją**, gali būti perkama šiais atvejais:

27.1. atliekami mažos vertės pirkimai, kai prekių ar paslaugų ar darbų pirkimo vertė ne didesnė kaip 15 000 Eur (penkiolika tūkstančių eurų) be PVM;

27.2. jei mažos vertės pirkime, apie kurį buvo skelbta, nebuvo gauta paraiškų ar pasiūlymų arba visos pateiktos paraiškos ar pasiūlymai yra netinkami, o pirminės pirkimo sąlygos iš esmės nekeičiamos;

27.3. kai dėl įvykių, kurių Perkantysis subjektas negalėjo iš anksto numatyti, būtina ypač skubiai įsigyti prekių, paslaugų ar darbų. Aplinkybės, kuriomis grindžiama ypatinga skuba, negali priklausyti nuo Perkančiojo subjekto;

27.4. jeigu prekes patiekti, paslaugas suteikti ar darbus atlikti gali tik konkretus tiekėjas dėl vienos iš šių priežasčių:

- 27.4.1. pirkimo tikslas yra sukurti arba įsigyti unikalų meno kūrinį ar meninį atlikimą;
 - 27.4.2. konkurencijos nėra dėl techninių priešasčių;
 - 27.4.3. dėl išimtinių teisių, įskaitant intelektinės nuosavybės teises, apsaugos;
 - 27.4.4. Šio punkto 27.4.2 ir 27.4.3 papunkčiai gali būti taikomi tik tuo atveju, kai nėra pagrįstos alternatyvos ar pakaitalo ir konkurencijos nebuvimas nėra sukurtas Perkančiojo subjekto, dirbtinai sugriežtinus pirkimo reikalavimus;
- 27.5. jeigu Perkantysis subjektas pagal ankstesnę pirkimo sutartį iš kokio nors tiekėjo pirkė prekių ir nustatė, kad iš jo verta pirkti papildomai, siekiant iš dalies pakeisti turimas prekes ar įrenginius arba padidinti turimų prekių ar įrenginių kiekį, kai, pakeitus tiekėją, Perkančiajam subjektui reikėtų įsigyti medžiagų, turinčių kitokias technines charakteristikas, ir dėl to atsirastų nesuderinamumas arba per didelių techninių eksploatavimo ir priežiūros sunkumų;
 - 27.6. jeigu prekės kotiruojamos ir perkamos prekių biržoje;
 - 27.7. jeigu yra trumpalaikės ypač palankios sąlygos, leidžiančios reikalingas prekes įsigyti už daug mažesnę negu rinkos kainą;
 - 27.8. kai ypač palankiomis sąlygomis perkama iš tiekėjo, kuris yra likviduojamas, restruktūrizuojamas, bankrutuojantis, bankrutavęs ar su kreditoriais sudaręs taikos sutartį, arba tiekėjo atžvilgiu taikomos panašios procedūros pagal šalies, kurioje jis registruotas, teisės aktus;
 - 27.9. kai iš to paties tiekėjo perkamos naujos paslaugos ar darbai, panašūs į tuos, kurie buvo pirkti pagal pirminę pirkimo sutartį, kai yra abi šios sąlygos kartu:
 - 1) visi nauji pirkimai yra skirti tam pačiam projektui, dėl kurio buvo sudaryta pirminė pirkimo sutartis, vykdyti, o pagrindiniame projekte buvo numatyta galimų papildomų paslaugų ar darbų pirkimo apimtis ir sąlygos, kurioms esant bus perkama papildomai;
 - 2) pirminė pirkimo sutartis buvo sudaryta paskelbus apie pirkimą šiame Apraše nustatyta tvarka, skelbime nurodžius apie galimybę pirkti papildomai ir atsižvelgus į papildomų pirkimų vertę;
 - 27.10. jei perkamos prekės ir paslaugos naudojant reprezentacinėms išlaidoms skirtas lėšas;
 - 27.11. jei perkami muziejų eksponatai, archyvų ir bibliotekų dokumentai, prenumeruojami laikraščiai ir žurnalai;
 - 27.12. jei perkamos prekės iš valstybės rezervo;
 - 27.13. jei perkamos licencijos naudotis bibliotekiniais dokumentais ar duomenų (informacinėmis) bazėmis;
 - 27.14. jei perkamos Perkančiojo subjekto darbuotojų mokymo ir konferencijų paslaugos;
 - 27.15. jei perkamos ekspertų komisijų, komitetų, tarybų narių, taip pat jų pasitelkiamų ekspertų, valstybės institucijų kontrolės veiklai reikalingų ekspertų teikiamos nematerialaus pobūdžio (intelektinės) paslaugos;
 - 27.16. jei perkamos prekės, gaminamos tik mokslinių tyrimų, eksperimentų, studijų ar eksperimentinės plėtros tikslais ir ženklina kaip išimtinai mokslo tikslams skirtos prekės;
 - 27.17. jei perkamos keleivių pervežimo, nakvynės ir kitos su tarnybine komandiruote susijusios paslaugos, kai jos įsigyjamos iš tiesioginio paslaugos teikėjo.
 - 27.18. jei perkamos prekės, paslaugos ar darbai, reikalingi vandentiekio ar nuotekų sistemos sudėtinių dalių avarijų šalinimui.
 - 27.19. Visais Aprašo 27.1 – 27.18 punktuose nurodytais atvejais Perkantysis subjektas gali (neprivalo) kreiptis į daugiau tiekėjų, jeigu tai objektyviai įmanoma.

28. **Neskelbiant apie mažos vertės pirkimą**, kai netenkinama nei viena iš Aprašo 27.1 – 27.19 punktuose nurodytų sąlygų, **kreipiantis ne mažiau kaip į tris tiekėjus**, gali būti perkama šiais atvejais:
- 28.1. atliekami mažos vertės pirkimai, kai prekių ar paslaugų pirkimo vertė nuo 15 000 Eur (penkiolikos tūkstančių eurų) be PVM iki 70 000 Eur (septyniasdešimt tūkstančių eurų) be PVM, o darbų vertė nuo 15 000 Eur (penkiolikos tūkstančių eurų) be PVM iki 174 000 Eur (šimto septyniasdešimt keturių tūkstančių eurų) be PVM.
 - 28.2. Visais Aprašo 28 punkte nurodytais atvejais Perkantysis subjektas gali (neprivalo) kreiptis į daugiau tiekėjų, jeigu tai objektyviai įmanoma.
29. Neskelbiamos apklausos vykdymas kai kreipiamasi ne mažiau kaip į tris tiekėjus (Aprašo 28):
- 29.1. Parengiami pirkimo dokumentai. Pirkimo dokumentai rengiami lietuvių kalba. Papildomai pirkimo dokumentai gali būti rengiami ir kitomis kalbomis.
 - 29.2. Pirkimo dokumentų reikalavimai nustatomi Perkančiojo subjekto nuožiūra, užtikrinant, kad pirkimo dokumentai būtų tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių ir nustatyti reikalavimai dirbtinai neribotų tiekėjų galimybių dalyvauti mažos vertės pirkime.
 - 29.3. Jei Perkantysis subjektas nusprendžia taikyti tiekėjų pašalinimo pagrindus, kvalifikacijos reikalavimus (žr. Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką) ir (arba) reikalaujami kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartai, gali būti naudojamas Europos bendrasis viešojo pirkimo dokumentas (toliau – EBVPD) (žr. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 50 straipsnį). Jei EBVPD naudojamas – pateikiama nuoroda į jį: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/espd/filter?lang=lt>, pateikiama informacija ar tiekėjų bus prašoma iškart pateikti dokumentus, patvirtinančius tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams (žr. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 51 straipsnį). Perkantysis subjektas gali nusimatyti, jog dokumentų, patvirtinančių tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams, bus prašoma tik iš galimo laimėtojo, netaikant reikalavimų dėl EBVPD;
 - 29.4. Nurodomas pasiūlymų pateikimo terminas. Jis nustatomas toks, kad tiekėjui pakaktų laiko parengti pasiūlymą.
 - 29.5. Vykdoma susipažinimo su pateiktais pasiūlymais procedūra. Patikrinama, ar tiekėjo siūlomas pirkimo objektas atitinka Perkančiojo subjekto pirkimo dokumentuose nurodytus poreikius ir ar tiekėjo siūloma kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina.
 - 29.6. Perkantysis subjektas gali nevertinti viso tiekėjo pasiūlymo, jeigu patikrinęs jo dalį nustato, kad pasiūlymas, vadovaujantis jam nustatytais reikalavimais, turi būti atmetamas.
 - 29.7. Jei buvo numatyta, kad pirkimo metu bus deramasi – vykdomos derybos.
 - 29.8. Įvertinami gauti pasiūlymai. Perkantysis subjektas ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą išrenka vadovaudamasis Įstatymo 64 straipsnio 1 dalyje ir 3-8 dalyse nustatytais reikalavimais.
 - 29.9. Priimamas sprendimas dėl laimėtojo.
 - 29.10. Suinteresuotieji dalyviai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo raštu informuojami apie procedūros rezultatus (žr. Aprašo 39 punktą), išskyrus atvejus, kai pirkimo sutartis sudaroma žodžiu.
 - 29.11. Su dalyviu, kurio pasiūlymas nustatytas laimėjęs, sudaroma pirkimo ar preliminarioji sutartis.

III. 2. SKELBIAMA APKLAUSA

30. Skelbiama apklausa atliekama CVP IS priemonėmis, užpildant skelbimą apie pirkimą, vadovaujantis Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka. Skelbiama apklausa CVP IS priemonėmis gali būti neatliekama, kai:
- 30.1. dėl specialaus pirkimo pobūdžio reikėtų elektroninių priemonių, įrangos ar rinkmenų formatų, kurie nėra visuotinai prieinami ar palaikomi visuotinai prieinamomis programomis;
 - 30.2. tiekėjo dokumentams parengti reikėtų naudoti rinkmenų formatus, kuriuos galima perskaityti tik naudojant patentuotas programas ar programas, kurios nėra atviros ar visuotinai prieinamos ir kurių Perkantysis subjektas negali sudaryti sąlygų atsisiųsti ar jomis naudotis nuotoliniu būdu;
 - 30.3. elektroninių priemonių naudojimas pareikalautų specialios biuro įrangos, kuri nėra visuotinai prieinama Perkančiajam subjektui;
 - 30.4. pirkimo dokumentuose reikalaujama pateikti modelius ar maketus, kurių neįmanoma perduoti elektroninėmis priemonėmis.
31. Pirkimas skelbiamos apklausos būdu gali būti vykdomas visais atvejais (net kai Aprašas leidžia rinktis paprastesnį pirkimo būdą (neskelbiamą apklausą raštu ar žodžiu).
32. Skelbiamos apklausos eiga:
- 32.1. Parengiami pirkimo dokumentai. Pirkimo dokumentai rengiami lietuvių kalba. Papildomai pirkimo dokumentai gali būti rengiami ir kitomis kalbomis.
 - 32.2. Pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o Perkantysis subjektas nupirkti tai, ko reikia.
 - 32.3. Pirkimo dokumentuose turi būti:
 - 32.3.1. prekių, paslaugų ar darbų pavadinimas, kiekis (apimtis), su prekėmis teiktinų paslaugų pobūdis, prekių tiekimo, paslaugų teikimo ar darbų atlikimo terminai;
 - 32.3.2. techninė specifikacija;
 - 32.3.3. Perkančiojo subjekto siūlomos šalims pasirašyti pirkimo sutarties sąlygos ir (arba) pirkimo sutarties projektas, jeigu jis yra parengtas, įskaitant kiekio, kainodaros, apmokėjimo tvarkos, prievolių įvykdymo terminų, sutarties peržiūros sąlygų, subtiekiejų (jeigu pasitelkiami) keitimo tvarkos aprašymą;
 - 32.3.4. jeigu ketinama sudaryti preliminariąją sutartį, pirkimo dokumentuose turi būti preliminariosios sutarties sąlygos ir (arba) preliminariosios sutarties projektas, jeigu jis yra parengtas;
 - 32.3.5. pasiūlymų rengimo reikalavimai;
 - 32.3.6. jei Perkantysis subjektas nusprendžia taikyti tiekėjų pašalinimo pagrindus, kvalifikacijos reikalavimus (žr. Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodiką) ir (arba) reikalaujami kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartai, gali būti naudojamas Europos bendrasis viešojo pirkimo dokumentas (toliau – EBVPD) (žr. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 50 straipsnį) ar laisvos formos deklaracija. Pateikiama informacija ar tiekėjų bus prašoma iškart pateikti dokumentus, patvirtinančius tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams (žr. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 51 straipsnį). Perkantysis subjektas gali nusimatyti, jog dokumentų, patvirtinančių tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams, bus prašoma tik iš galimo laimėtojo, netaikant reikalavimų dėl EBVPD;

- 32.3.7. informacija, kaip turi būti apskaičiuota ir išreikšta pasiūlymuose nurodoma kaina ar sąnaudos. Į kainą ar sąnaudas turi būti įskaičiuoti visi mokesčiai;
- 32.3.8. reikalavimas tiekėjams nurodyti, kokiai pirkimo daliai ir kokie subtiekejai (jeigu jie žinomi) pasitelkiami;
- 32.3.9. informacija, kad tiekėjas privalo nurodyti, kuri informacija, vadovaujantis Įstatymo 32 straipsniu, yra konfidenciali;
- 32.3.10. informacija apie pasiūlymų pateikimo termino pabaigą, pateikimo vietą ir būdą;
- 32.3.11. informacija apie galimybę šifruoti teikiamus pasiūlymus;
- 32.3.12. informacija, ar susipažinimo su pasiūlymais procedūroje galės dalyvauti tiekėjai ar jų įgalioti atstovai;
- 32.3.13. pasiūlymų vertinimo kriterijai ir sąlygos;
- 32.3.14. informacija, ar pirkimo metu bus deramasi arba kokiais atvejais bus deramasi, ir derybų sąlygos bei tvarka;
- 32.3.15. būdai, kuriais tiekėjai gali prašyti pirkimo dokumentų paaiškinimų ir tokių prašymų pateikimo terminas, informacija, ar Perkantysis subjektas ketina rengti dėl to susitikimą su tiekėjais, taip pat būdai, kuriais Perkantysis subjektas savo iniciatyva gali paaiškinti (patikslinti) pirkimo dokumentus;
- 32.3.16. pirkimo organizatoriaus arba Komisijos narių (vieno ar kelių), kurie įgalioti palaikyti tiesioginį ryšį su tiekėjais ir gauti iš jų (ne tarpininkų) pranešimus, susijusius su pirkimų procedūromis, vardai, pavardės, kontaktinė informacija;
- 32.3.17. kita informacija, nurodyta Įstatymo 48 straipsnyje, pirkimo dokumentuose pateikiama pagal poreikį, atsižvelgiant į pirkimo objekto specifiką.
- 32.4. Nustatomas pasiūlymų pateikimo terminas. Jis nustatomas toks, kad tiekėjui pakaktų laiko parengti pasiūlymą pagal nustatytus reikalavimus.
- 32.5. Minimalus pasiūlymų pateikimo terminas – 3 darbo dienos nuo skelbimo paskelbimo CVP IS dienos.
- 32.6. Nustatant pasiūlymo pateikimo terminą, į jį turi būti įtraukiamas papildomas laikas, reikalingas Viešųjų pirkimų tarnybai skelbimui paskelbti (1 darbo diena).
- 32.7. Paskelbiamas skelbimas apie pirkimą Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka.
- 32.8. Jei gauta paklausimų dėl pirkimo dokumentų, teikiami pirkimo dokumentų paaiškinimai ar patikslinimai. Paaiškinimai ar patikslinimai, kol nėra pasibaigęs pasiūlymų pateikimo terminas, gali būti teikiami ir Perkančiojo subjekto iniciatyva. Tiekėjai pasiūlymus dėl pirkimo dokumentų patikslinimų gali pateikti ne vėliau kaip likus 2 darbo dienoms iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos.
- 32.9. Paaiškinimai ar patikslinimai skelbiami CVP IS priemonėmis ir siunčiami užklausa pateikusiam bei visiems prie pirkimo prisijungusiems tiekėjams. Jei paaiškinimai ar patikslinimai teikiami Perkančiojo subjekto iniciatyva, jų paskelbimas CVP IS priemonėmis laikomas pakankamu. Paaiškinimai ar patikslinimai turi būti pateikiami likus ne mažiau kaip 1 darbo dienai iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos. Jei Perkantysis subjektas paaiškinimų ar patikslinimų nepateikia per nurodytą terminą, pasiūlymų pateikimo terminas nukeliamas ne trumpesniai laikui nei tas, kiek vėluojama pateikti paaiškinimus ar patikslinimus.
- 32.10. Jei pateikti paaiškinimai ar patikslinimai iš esmės keičia pirkimo dokumentuose nustatytus pirkimo objektui keliamus reikalavimus, reikalavimus tiekėjui ar pasiūlymų rengimo reikalavimus,

pasiūlymų pateikimo terminas skaičiuojamas iš naujo, nuo paaiškinimų ar patikslinimų paskelbimo CVP IS priemonėmis dienos. Įvykus pirmiau nurodytiems pokyčiams, skelbimas apie pirkimą turi būti patikslinamas ir informacija apie atliktus pakeitimus siunčiama visiems prie pirkimo prisijungusiems tiekėjams.

- 32.11. Jeigu rengiami susitikimai su tiekėjais dėl pirkimo dokumentų, tai daroma su kiekvienu tiekėju individualiai. Surašomas tokio susitikimo protokolas, jame fiksuojami visi susitikimo metu pateikti klausimai dėl pirkimo dokumentų ir atsakymai į juos. Parengtas susitikimo protokolo išrašas pateikiamas tomis pat priemonėmis ir būdu, kuriais pateikti pirkimo dokumentai. Protokolo išrašė negali būti atskleidžiama informacija apie susitikimo dalyvius.
- 32.12. Jei gauta pretenzijų – į jas atsakoma Įstatymo 109 straipsnyje nurodyta tvarka ir terminais, įvertinant, ar dėl pateikto atsakymo į pretenziją būtini pirkimo dokumentų patikslinimai. Jei taip, jie teikiami šiame Apraše nustatyta tvarka ir terminais.
- 32.13. Susipažįstama su pasiūlymais: suėjus pasiūlymų pateikimo terminui, atveriami CVP IS priemonėmis pateikti pasiūlymai, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 57 str. nuostatomis.
- 32.14. Jei pasiūlymai teikiami el. priemonėmis, tuomet susipažinimo su pasiūlymais Komisijos posėdyje (vokų atplėšimo procedūroje) tiekėjai nedalyvauja ir Perkantysis subjektas neteikia informacijos tiekėjams apie pasiūlymus pateikusius tiekėjus, pasiūlytas kainas iki kol bus įvertinti pasiūlymai ir nustatyta pasiūlymų eilė. Jei pirkimo dokumentuose buvo nurodyta, jog procedūroje galės dalyvauti tiekėjai ar jų įgaliotieji atstovai, sudaromas dalyvavusių asmenų sąrašas. Nedalyvavusiems tiekėjams, jeigu jie to pageidauja, CVP IS priemonėmis pateikiama informacija apie pasiūlymus pateikusius tiekėjus ir jų pasiūlytas kainas.
- 32.15. Įvertinami gauti pasiūlymai. Perkantysis subjektas ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą išrenka vadovaudamasis Įstatymo 64 straipsnio 1 dalyje ir 3 – 8 dalyse nustatytais reikalavimais.
- 32.16. Jei pirkimo dokumentuose buvo nustatyti reikalavimai tiekėjui ir nereikalauta EBVPD, o prašyta pateikti atitiktį keliamiems reikalavimams patvirtinančius dokumentus pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 51 straipsnį, patikrinama, ar pagal pateiktuose dokumentuose nurodytą informaciją tiekėjas atitinka keliamus reikalavimus.
- 32.17. Jei pirkimo dokumentuose buvo nustatyti reikalavimai tiekėjui ir reikalauta EBVPD ar laisvos formos deklaracijos dėl atitikties keliamiems reikalavimams tiekėjui, įvertinama tiekėjo pateiktame dokumente nurodoma informacija ir priimamas sprendimas dėl kiekvieno pasiūlymą pateikusių tiekėjo atitikties reikalavimams tiekėjui.
- 32.18. Jei buvo numatyta, kad dokumentų, patvirtinančių tiekėjo atitiktį keliamiems reikalavimams, bus prašoma tik iš galimo laimėtojo, netaikant reikalavimų dėl EBVPD, toliau vykdoma Aprašo 33.20 punkte nurodoma procedūra.
- 32.19. Tiekėjai informuojami apie patikrinimo rezultatus (tiekėjas atitinka / neatitinka keliamus reikalavimus). Teisę dalyvauti tolesnėse pirkimo procedūrose turi keliamus reikalavimus atitinkantys dalyviai. Jei tiekėjas šalinamas iš pirkimo, tiekėjui nurodomas jo pašalinimo pagrindas.
- 32.20. Jei tiekėjas nebuvo pašalintas – vertinama, ar jo siūlomas pirkimo objektas atitinka nustatytus reikalavimus ir ar tiekėjo pasiūlyta kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina. Jei pirkimo dokumentuose buvo nurodyta, jog bus taikomas toks reikalavimas, prašoma pagrįsti neįprastai mažą kainą ar sąnaudas Įstatymo 66 straipsnyje nustatyta tvarka. Tiekėjai informuojami apie vertinimo rezultatus. Perkantysis subjektas gali nevertinti viso tiekėjo pasiūlymo, jeigu patikrinusi jo dalį nustato, kad pasiūlymas, vadovaujantis jam nustatytais reikalavimais, turi būti atmetamas.

- 32.21. Jei pirkimo dokumentuose buvo numatyta, kad pirkimo metu bus deramasi, vykdomos derybos, siekiant geriausio pirkimo dokumentuose nurodytus Perkančiojo subjekto poreikius atitinkančio rezultato:
- 32.22. derybos vyksta laikantis toliau nurodytų sąlygų:
- 32.22.1. visiems tiekėjams taikomi vienodi reikalavimai, suteikiamos vienodos galimybės ir pateikiama vienoda informacija – teikdamas informaciją, Perkantysis subjektas neturi diskriminuoti tiekėjų;
- 32.22.2. tretiesiems asmenims ir derybose dalyvaujantiems tiekėjams negali būti atskleidžiama jokia derybų metu iš tiekėjo gauta informacija, taip pat informacija apie derybų metu pasiektus susitarimus;
- 32.22.3. negalima derėtis dėl reikalavimų tiekėjui, pasiūlymo vertinimo kriterijų ir vertinimo tvarkos. Perkantysis subjektas gali nusimatyti ir daugiau aspektų, dėl kurių nesiderama;
- 32.22.4. informacija apie derybų metu gautus pasiūlymus ir pasiektus susitarimus fiksuojama protokole, kuriame atsispindi derybų eiga ir pasiekti susitarimai. Jei derybos vyksta surengus tam skirtą susitikimą, protokolą pasirašo derybose dalyvavę Komisijos nariai arba pirkimo organizatorius ir dalyvis, su kuriuo derėtasi, arba jo įgaliotas atstovas. Jei derybos vyksta CVP IS priemonėmis, pasirašyti šalių pasiektų susitarimų nereikalaujama, šalių pasiekto susitarimo patvirtinimas CVP IS priemonėmis laikomas pakankamu;
- 32.22.5. tiekėjai kviečiami pateikti galutinius pasiūlymus.
- 32.22.6. Perkantysis subjektas gali nesiderėti ir sudaryti pirkimo sutartį su pirminį pasiūlymą pateikusių tiekėju, taip pat tiekėjo pirminį pasiūlymą vertinti kaip galutinį, kai jis neatvyksta į derybas ir (arba) nepateikia galutinio pasiūlymo, jeigu apie tokias galimybes nurodė skelbime apie pirkimą, kvietime patvirtinti susidomėjimą ar kituose pirkimo dokumentuose (kai dalyvauti pirkime kviečiama skelbimu apie kvalifikacijos vertinimo sistemą).
- 32.23. Įvertinama pasiūlymo atitiktis pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams, ar tiekėjo pasiūlyta kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina. Jei taikoma – prašoma pagrįsti neįprastai mažą kainą ar sąnaudas Įstatymo 66 straipsnyje nustatyta tvarka.
- 32.24. Sudaroma pasiūlymų eilė. Į pasiūlymų eilę įtraukiami tie tiekėjai, kurių pasiūlymai atitiko pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus. Pasiūlymų eilė sudaroma ekonominio naudingumo mažėjimo tvarka. Jei kelių tiekėjų pasiūlymų ekonominis naudingumas yra vienodas, sudarant pasiūlymų eilę, pirmesnis įrašomas tiekėjas, kurio pasiūlymas pateiktas anksčiausiai. Eilė nesudaroma, jei pasiūlymą pateikė ar, pirkimo procedūrų metu atmetus kitus pasiūlymus, liko vienas tiekėjas.
- 32.25. Laimėtoju gali būti pasirenkamas tik toks tiekėjas, kurio pasiūlymas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir tiekėjo siūloma kaina nėra per didelė ir Perkančiajam subjektui nepriimtina.
- 32.26. Jei pirkime naudotas EBVPD ar prašyta pateikti laisvos formos deklaraciją dėl tiekėjo atitikties reikalavimams, kreipiamasi į tiekėją, kurio pasiūlymas gali būti pripažintas laimėjusiu, reikalaujant pateikti EBVPD nurodytą informaciją ar laisvos formos deklaracijoje nurodomą atitiktį keliamiems reikalavimams tiekėjui patvirtinančius dokumentus, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 51 straipsnio reikalavimais, Tiekėjo pateikta informacija patikslinama, papildoma arba paaiškinama pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 45 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus ir vadovaujantis pagrindiniais pirkimų principais. Jei šių dokumentų tiekėjas pateikti negali, jis šalinamas iš pirkimo. Jei buvo sudaroma pasiūlymų eilė – kreipiamasi į tiekėją, kurio pasiūlymas yra sekantis eilėje. Jei

pateikti dokumentai patvirtina EBVPD nurodytą informaciją ar laisvos formos deklaracijoje nurodomą atitiktį keliamiems reikalavimams tiekėjui ir, kai taikoma, atitiktis deklaracijoje nurodomai informacijai, tiekėjo pasiūlymas skelbiamas pirkimo laimėtoju. Dalyviai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo raštu informuojami apie procedūros rezultatus. Tiekėjas, kurio pasiūlymas nustatytas laimėjęs, kviečiamas sudaryti pirkimo ar preliminariosios sutarties.

- 32.27. Jei pirkime EBVPD nenaudotas ir prašyta pateikti atitiktį keliamiems reikalavimams tiekėjui patvirtinančius dokumentus, ir, kai taikoma, įvertinta, jog tiekėjas atitinka reikalavimus dėl nacionalinio saugumo – pirmasis pasiūlymų eilėje esantis tiekėjas (o jeigu ji nesudaroma – vienintelis pasiūlymą pateikęs ar vienintelis likęs nepašalintas tiekėjas) skelbiamas pirkimo laimėtoju, dalyviai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo raštu informuojami apie procedūros rezultatus. Tiekėjas, kurio pasiūlymas nustatytas laimėjęs, kviečiamas sudaryti pirkimo ar preliminariosios sutarties.
- 32.28. Jeigu tiekėjas, kuriam buvo pasiūlyta sudaryti pirkimo sutartį ar preliminariąją sutartį, raštu atsisako ją sudaryti arba nepateikia pirkimo dokumentuose nustatyto pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimą patvirtinančio dokumento (jei jo buvo prašoma), arba iki Perkančiojo subjekto nurodyto laiko nepasirašo pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties, ar atsisako sudaryti pirkimo sutartį ar preliminariąją sutartį Įstatyme ir pirkimo dokumentuose nustatytais sąlygomis, laikoma, kad jis atsisakė sudaryti pirkimo sutartį ar preliminariąją sutartį. Tuo atveju Perkantysis subjektas siūlo sudaryti pirkimo sutartį ar preliminariąją sutartį tiekėjui, kurio pasiūlymas pagal nustatytą pasiūlymų eilę yra pirmas po tiekėjo, atsisakiusio sudaryti pirkimo sutartį ar preliminariąją sutartį, jeigu tenkinamos Įstatymo 58 straipsnio 1 dalyje išdėstytos sąlygos.
- 32.29. Jei priimamas sprendimas nesudaryti pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties arba pradėti pirkimą iš naujo – suinteresuotieji dalyviai apie tai informuojami, nurodant tokio sprendimo priežastis.

IV. SUTARTIS

33. Sudaromoje pirkimo sutartyje turi būti nustatomas ne ilgesnis kaip 3 metų nuo sutarties sudarymo prekių tiekimo, paslaugų teikimo, darbų atlikimo laikotarpis, išskyrus pagrįstus atvejus, kai atsižvelgiant į perkamo objekto ypatybes ir siekiant racionalaus lėšų panaudojimo būtina pailginti šį laikotarpį. Tokie atvejai gali apimti pirkimo sutartis dėl:
- 33.1. elektros energijos ir šilumos, dujų, karšto ir šalto vandens, nuotekų ir atliekų tvarkymo paslaugų;
- 33.2. bankų ir kitų finansinių institucijų teikiamų finansinių paslaugų;
- 33.3. prekių nuomos, finansinės nuomos (lizingo), pirkimo išsimokėtinai;
- 33.4. aptarnavimo, remonto ar priežiūros paslaugų, kai įsigyjamo objekto pirkimo sutartis apima ir šias paslaugas;
- 33.5. dokumentų saugojimo paslaugų;
- 33.6. darbų ar statinio statybos techninės priežiūros paslaugų;
- 33.7. statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų arba statinio projektavimo ir statinio projekto vykdymo priežiūros paslaugų, kai šios paslaugos perkamos kartu;
- 33.8. investicijų projektų įgyvendinimo;
- 33.9. finansinių priemonių ar fondų fondo, kaip šios sąvokos apibrėžtos 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės

plėtos fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtos fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), 2 straipsnio 11 ir 27 punktuose, finansų inžinerijos priemonių, įskaitant kartu teikiamas subsidijas, valdymo ir (arba) įgyvendinimo paslaugų;

- 33.10. kitų prekių ir (ar) paslaugų, kai ilgesnis kaip 3 metų prekių tiekimo ir (ar) paslaugų teikimo laikotarpis ekonominiu ar socialiniu požiūriu yra naudingesnis ir perkantysis subjektas tai pagrindžia.
34. Preliminarioji sutartis negali būti sudaryta ilgesniam kaip 8 metų laikotarpiui, išskyrus pagrįstus, su pirkimo objektu susijusius atvejus, kurie nurodomi skelbime apie pirkimą arba kvietime tiekėjams. Tokie atvejai galėtų būti, kai dėl pirkimo objekto ypatybių tiekėjas, norėdamas įvykdyti preliminariosios sutarties sąlygas, turi panaudoti įrangą, kurios amortizacijos laikotarpis yra ilgesnis kaip 8 metai, arba kai preliminarią sutartimi siekiama užtikrinti tinklų techninę priežiūrą, kuriai atlikti reikalingas specializuotas darbuotojų mokymas, bei paslaugų tęstinumą ir sumažinti galimų sutrikimų riziką. Pirkimo sutartis preliminariosios sutarties pagrindu gali būti sudaryta ne vėliau kaip iki preliminariosios sutarties galiojimo termino pabaigos, tačiau pati pirkimo sutartis gali galioti ir ilgiau.
35. Sutartis sudaroma raštu. Žodžiu ji gali būti sudaroma tik tada, kai pirkimo sutarties vertė yra mažesnė kaip 15 000 Eur (penkiolika tūkstančių eurų) be PVM.
36. Kai pirkimo sutartis sudaroma raštu, joje turi būti nurodoma:
 - 36.1. perkamos prekės, paslaugos ar darbai, preliminarus, o jeigu įmanoma – tikslus jų kiekis (apimtis);
 - 36.2. kainodaros taisyklės (jas nustatant, gali būti vadovaujamosi Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtinta metodika);
 - 36.3. mokėjimo tvarka. Mokėjimo laikotarpiai turi atitikti Lietuvos Respublikos mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatymo 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus;
 - 36.4. sutarties prievolių įvykdymo terminai;
 - 36.5. sutarties peržiūros sąlygos ar pasirinkimo galimybės, jeigu tai numatoma;
 - 36.6. subtiektėjai, jeigu vykdant pirkimo sutartį jie pasitelkiami, ir jų keitimo tvarka;
 - 36.7. informacija, kad jeigu tiekėjo kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla nebuvo tikrinama arba tikrinama ne visa apimtimi, tiekėjas Perkančiajam subjektui išipareigoja, kad pirkimo sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys;
 - 36.8. kita informacija, nurodyta Įstatymo 95 straipsnyje, pirkimo sutartyje pateikiama pagal poreikį, atsižvelgiant į pirkimo objekto specifiką.
- 37.
38. Pasirašant ar nutraukiant pirkimo sutartį, preliminarią sutartį, vykdant ir keičiant pirkimo sutartį, Perkančiojo subjekto ir tiekėjo bendravimas bei keitimasis informacija gali vykti ne CVP IS priemonėmis.
39. Vykdant pirkimo sutartį, pridėtinės vertės mokesčio sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros, kreditiniai ir debetiniai dokumentai bei avansinės sąskaitos turi būti teikiamos elektroniniu būdu, vadovaujantis PĮ 34 str. 3 d. nuostatomis, išskyrus Įstatymo 34 straipsnio 12 dalyje nustatytus atvejus ir kai pirkimo sutartis sudaroma žodžiu.

V. INFORMACIJOS APIE PIRKIMUS TEIKIMAS

40. Perkantysis subjektas suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams, išskyrus atvejus, kai pirkimo sutartis sudaroma žodžiu, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu praneša apie priimtą sprendimą nustatyti laimėjusį pasiūlymą, dėl kurio bus sudaroma pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis, arba sprendimą leisti dalyvauti dinaminėje pirkimo sistemoje, pateikia Įstatymo 68 straipsnio 2 dalyje nurodytos atitinkamos informacijos, kuri dar nebuvo pateikta atliekant pirkimo procedūrą, santrauką, nurodo nustatytą pasiūlymų eilę, laimėjusį pasiūlymą ir tikslų atidėjimo terminą. Perkantysis subjektas taip pat turi nurodyti priežastis, dėl kurių buvo priimtas sprendimas nesudaryti pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties, pradėti pirkimą ar dinaminę pirkimų sistemą iš naujo. Šioje dalyje nurodyto reikalavimo gali būti nesilaikoma, kai mažos vertės pirkimo atveju pirkimo sutartis, kurios numatoma vertė neviršija 15 000 Eur (penkiolika tūkstančių eurų) be PVM, sudaroma preliminariosios sutarties pagrindu.
41. Perkantysis subjektas laimėjusio dalyvio pasiūlymą, sudarytą pirkimo sutartį, preliminariąją sutartį ir šių sutarčių pakeitimus, išskyrus informaciją, kurios atskleidimas prieštarautų informacijos ir duomenų apsaugą reguliuojantiems teisės aktams arba visuomenės interesams, pažeistų teisėtus konkretaus tiekėjo komercinius interesus arba turėtų neigiamą poveikį tiekėjų konkurencijai, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties sudarymo ar jų pakeitimo, bet ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo pagal jas pradžios Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka turi paskelbti CVP IS. Šis reikalavimas netaikomas pirkimams, kai pasiūlymas pateikiamas žodžiu arba pirkimo sutartis sudaroma žodžiu, pirkimams, kurie atlikti neskelbiant apie pirkimą bei esant Įstatymo 79 straipsnio 1 dalies 3 punkto b ir c papunkčiuose ir 6 dalies 5, 6, 7 punktuose nustatytoms sąlygoms, jeigu jų metu laimėjusiu dalyviu nustatomas fizinis asmuo, ir esant Įstatymo 79 straipsnio 1 dalies 3 punkto a papunktyje nustatytai sąlygai, taip pat laimėjusio dalyvio pasiūlymo, pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties dalims, kai nėra techninių galimybių tokiu būdu paskelbti informacijos. Tokiu atveju Perkantysis subjektas turi sudaryti galimybę susipažinti su nepaskelbtomis laimėjusio dalyvio pasiūlymo, pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties dalimis. Informacija apie žodžiu sudarytas pirkimų sutartis skelbiama Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka.
42. Perkantysis subjektas CVP IS priemonėmis Viešųjų pirkimų tarnybai jos nustatyta tvarka pateikia visų per kalendorinius metus sudarytų toliau išvardintų pirkimo sutarčių ataskaitą.

VI. GINČŲ NAGRINĖJIMAS

43. Ginčų nagrinėjimas, žalos atlyginimas, pirkimo sutarties pripažinimas negaliojančia, alternatyvios sankcijos reglamentuojamos vadovaujantis Įstatymo VII skyriaus nuostatomis.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

44. Pasikeitus šiame Apraše minimiems teisės aktams ar rekomendacinio pobūdžio dokumentams, taikomos aktualios tų teisės aktų ar rekomendacinio pobūdžio dokumentų redakcijos nuostatos. Aprašu vadovaujamosi tiek, kiek jis neprieštaruja imperatyvioms teisės aktų nuostatomis.
-

UAB „Kupiškio vandenys“
mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo
1 priedas

(Mažos vertės viešojo pirkimo apklausos pažymos forma)

UAB „KUPIŠKIO VANDENYS“

MAŽOS VERTĖS PIRKIMO APKLAUSOS PAŽYMA

20__ m. _____ d
Kupiškis

Pirkimo objekto pavadinimas:
Pirkimo Nr.
BVPŽ kodas:
Pirkimo būdas ir jo pasirinkimo bei apklaustų ar kviečiamų tiekėjų skaičiaus pasirinkimo pagrindimas: <i>(nustatytas, vadovaujantis Įstatymu ir mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu):</i>
Pirkimo objekto aprašymas <i>(pagrindiniai kiekybiniai ir kokybiniai reikalavimai):</i>
Tiekėjų pašalinimo pagrindai ir kvalifikacijos reikalavimai: <i>(jei taikoma):</i>

Pasiūlymų vertinimo kriterijus *(žymėti tiek langelių, kiek nustatyta pirkimo dokumentuose aprašytoje vertinimo tvarkoje, pavyzdžiui, nustačius kainos ir kokybės santykį, atitinkamai žymimi 2 langeliai):*

- kaina
- sąnaudos
- kokybė

Pirkimas vykdomas CVP IS priemonėmis: taip
ne

- Vykdyta skelbiama
apklausa:
- Vykdyta neskelbiama
apklausa kreipiantis į
vienintelį tiekėją:
- Vykdyta neskelbiama
apklausa kreipiantis į
daugiau kaip 1 tiekėją:

Skelbimo paskelbimo data:
Kvietimo išsiuntimo data:

Tiekėjai apklausti: žodžiu raštu

Apklausti/pateikę pasiūlymus tiekėjai:

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas	Adresas, interneto svetainės, el. pašto adresas, telefono, fakso numeris ir kt.	Pasiūlymą pateikusio asmens pareigos, vardas, pavardė

Tiekėjų siūlymai:

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas	Pasiūlymo kaina ir kitos charakteristikos (<i>nurodyti</i>)			
		Pasiūlymo pateikimo laikas	Kiekis vnt.	Vieneto kaina be PVM	Viso kaina su PVM

Kokybinio parametro ar sąnaudų aprašymas	Pasiūlymo įvertinimo balas		
	<i>Tiekėjo 1 pavadinimas</i>	<i>Tiekėjo 2 pavadinimas</i>	...
Bendras pasiūlymo balas, įskaitant kainą			

Laimėjusiu pripažintas tiekėjas: _____

Pastabos:

1. Ar sudaryta pasiūlymų eilė: taip ne
2. Ar tiekėjai informuoti: taip ne
3. Ar gautos pretenzijos: taip ne
4. Kitos pastabos:

(*pirkimo organizatoriaus pareigos*)

(*parašas*)

(*vardas ir pavardė*)

Suderinta:

Direktorius
(*Pareigos*)

(*parašas*)

(*vardas, pavardė*)

UAB „Kupiškio vandenys“
 mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo
 2 priedas

(Mažos vertės viešojo pirkimo apklausos pažymos forma)

UAB „KUPIŠKIO VANDENYS“

MAŽOS VERTĖS PIRKIMO APKLAUSOS PAŽYMA

20__ m. _____ d
 Kupiškis

Darybų data:
Pirkimo objekto pavadinimas:
Pirkimo Nr.
Tiekėjų pasiūlymų pateikimo termino pabaiga:
BVPŽ kodas:
Numatoma pirkimo vertė:
Pirkimo objekto aprašymas (pagrindiniai kiekybiniai ir kokybiniai reikalavimai):
Vertinimo kriterijus/ai:

Tiekėjų apklausos metu apklausti tiekėjai (*lentelė pildoma tik vykdant neskelbiamą apklausą*):

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas, juridinio asmens kodas ar individualios veiklos pažymėjimo Nr.	Adresas, telefonas, el. paštas (<i>jei žinoma; pildyti tik tuo atveju, jei apklausa vykdoma ne CVP IS priemonėmis</i>)	Pasiūlymą pateikusio asmens pareigos, vardas, pavardė (<i>jei žinoma</i>)
1	2	3	4

Tiekėjų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas, juridinio asmens kodas ar individualios veiklos pažymėjimo Nr.	Pasiūlymo pateikimo data ir laikas (val. ir min.)	Pasiūlymo kaina, Eur be PVM	Terminas* (stulpelį pildyti, jei tiekėjui privaloma nurodyti), kalendorinėmis ar darbo dienomis	Pastabos
1	2	3	4	5	6

*Prekių pristatymo, paslaugų suteikimo, darbų atlikimo terminas

Į derybas pakviesti tiekėjai:

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas, juridinio asmens kodas ar individualios veiklos pažymėjimo Nr.	Adresas, telefonas, el. paštas (jei žinoma)	Pasiūlymą pateikusio asmens pareigos, vardas, pavardė (jei žinoma)
1	2	3	4

Derybų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Tiekėjo pavadinimas, juridinio asmens kodas ar individualios veiklos pažymėjimo Nr.	Pasiūlymo pateikimo data ir laikas (val. ir min.)	Pasiūlymo kaina, Eur be PVM	Terminas* (stulpelį pildyti, jei tiekėjui privaloma nurodyti), kalendorinėmis ar darbo dienomis
1	2	3	4	5

*Prekių pristatymo, paslaugų suteikimo, darbų atlikimo terminas

Laimėjusiu pripažintas tiekėjas:**Pastabos:**

(pirkimo organizatoriaus pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)

Suderinta:

(Pareigos)

(parašas)

(vardas, pavardė)